

Olycksundersökning

Brand i lägenhet [REDACTED], Malmö
2019-04-28

Dan Persson, Viktor Willhager

DOKUMENTINFORMATION

Ärende:	Insatsutvärdering
Handläggare:	Dan Persson, Viktor Willhager
Beställare:	Martin Gertsson
Diarienummer:	2019-001494
Händelse: Branden/olyckan 2019-04-28, söndag, klockan. 17:10 2019-04-29, måndag, klockan 00:10 Händelserapport	

Bilagor:

Händelserapport: 2019001979 (internt larmnummer) Bilaga 1

Händelserapport: 2019001985 (internt larmnummer) Bilaga 2

Polisrapport: 5000- K507638-19

Anledning till olycksundersökningen

Olycksundersökningar utförs enligt Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och har bl a syftet att presentera en trolig orsak till olyckan, beskriva förloppet samt att presentera åtgärdsförslag för att försöka förebygga att en liknande olycka inträffar igen och om den skulle göra det, försöka mildra konsekvenserna.

Olycksundersökning är beställd av Martin Gertsson, räddningschef.

Beställning/uppdrag

Olycksundersökningen ska ge en förklaring till varför det brinner en andra gång i lägenheten och vid behov lämna förslag på åtgärder.

Byggnad/Objekt

Byggnaden är ursprungligen uppförd i mitten av 1950-talet (1954-1957) och är renoverad i slutet på 1980-talet (1986-1989). I samband med renoveringen byggdes två vindslägenheter på våning 4. Byggnaden som är ett 4-våningshus är beklätt utvändigt med tegel och består invändigt av väggar och bjälklag av betong förutom bjälklaget mellan vindslägenhet och vindsutrymme som är av typen kloasong (puts, vass, trä samt isolering). Byggnaden motsvarar byggnadsklass br 1 vilket bland annat innebär att varje lägenhet är avskild i brandteknisk klass EI 60 d.v.s. ska kunna motstå brand i minst 60 minuter.

Beskrivning händelse

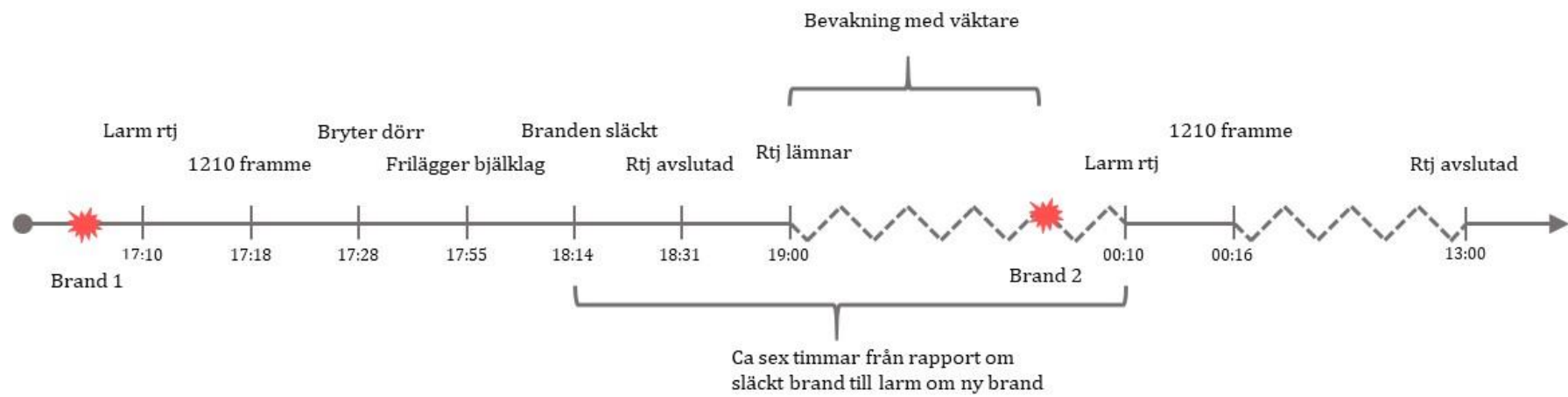
Brand nr 1:

En person såg att det kom svart rök från taket och larmade SOS. Vid framkomst mötte flera personer upp. Det var ingen hemma i aktuell lägenhet så räddningstjänsten fick bryta upp dörren för att komma in och släcka. I samband med släckningen frilades brandskadat materiel i takkonstruktionen för att kontrollera ev brandspridning till vindsbjälklag. Även väggen bakom spisen kontrollerades och kakelplattor samt skåpsluckor plockades ner. Det gjordes även kontroll på vinden, okulärt samt med värmekamera. Brandrök ventilerades ut från trapphus samt lägenheten.

Brand nr 2:

Flera uppringare larmar SOS om att det brann i samma lägenhet och att det var rök i trapphuset. Räddningstjänsten (med flera styrkor) anlände och satte in rökdykare i lägenheten samt reste höjdfordon för att kunna nå översta våningen utifrån. Branden släcktes och röken ventilerades ut av räddningstjänsten. Lägenheter i två trapphus fick evakueras i samband med branden.

Se även Figur 1 nedan

Figur 1. Händelseförlopp

Beskrivning skador

I samband med andra branden totalskadas lägenheten och stora delar vindensutrymmet ovanför lägenheten fick kraftiga brandskador.

Trolig orsak

Den första branden startades troligen av att brännbart material fanns på spispaltor som har varit påslagna. Branden har sedan spridit sig till köksinredningen.

Den andra brandorsaken går inte att fastställa men det går inte att utesluta att dolda glödbränner i kvarliggande rester från köksinredningen kan ha orsakat den andra branden.

Sammanfattning av intervjuer med yttre befäl, restvärdesledare samt väktare

Vid intervjuerna framkom det att noggranna kontroller hade genomförts efter den första branden i syfte att utesluta att branden spridit sig i konstruktionen. Kontrollerna genomfördes okulärt och med värmekamera både i lägenheten och på vinden. För att vara säkra på att branden inte spridit sig i konstruktionen frilades även ytorna kring virke som förkolnat. När kontrollerna var klara och räddningstjänsten var avslutad bestämde polisen att lägenheten skulle spärras av för undersökning. YB (Yttre befäl) och RVL (restvärdesledare) gick igenom lägenheten och var överens om att det behövdes bevakning.

MKB (MKB Fastighets AB) kontaktade därför Securitas som skulle sköta detta. RVL gick igenom vad som ska bevakas tillsammans med väktare när YB hade lämnat platsen. Väktaren fick muntliga instruktioner om vad som ska kontrolleras. Eftersom polisen hade spärrat av beslutades det att dörren skulle skruvas igen. I samband med intervjuerna framkom det även att väktare generellt inte vill vara själva i privata bostäder då det kan finnas risk att bli beskylld för stöld. Att dörren skulle skruvas igen skedde alltså i samförstånd mellan polis och väktare men varken YB eller RVL kände till detta.

När RVL lämnade platsen hade denne uppfattningen att väktaren skulle vara på plats en gång/30 min fram till kl 23 och att väktaren hade tillträde till lägenheten. Eftersom lägenhetsdörren skruvats igen skedde kontroll enbart genom att väktaren luktade/tittade i trapphuset och på vinden ovanför den branddrabbade lägenheten. Kontrollen tog ca 2-3 min och fram till kl 21 utfördes dessa en gång/30 min därefter en gång/60 min fram till kl 23. Mellan kontrollerna lämnade väktaren byggnaden och var på andra uppdrag. Vid sista kontrollen kl 23 observerade väktaren inte något som tydde på brand.

I efterhand spekulerades det i att köksinredningen som hamnade på golvet kunde ha orsakat den andra branden och att bevakningen därför inte varit tillräcklig.

Under intervjuerna diskuterades även att vissa räddningstjänster har mer formaliserade rutiner för efterbevakning med fasta tider och metoder.

Under intervjuerna framkom även att det ibland kan finnas medarbetare som mår dåligt efter insatser likt denna. Vid dessa tillfällen kan det finnas det behov andra typer av stödjande samtal än SALT.

Utredarens reflektioner och förslag på vidare åtgärder/hantering

Vid undersökningen av branddrabbad lägenhet samt vind kunde omfattande brandskador konstateras. Den andra branden startade troligen som en konsekvens av den första då ingen annan trolig brandorsak har kunnat påvisas. Det fanns inga spår av brandfarlig vätska eller att någon obehörig varit inne i lägenheten mellan bränderna. När den andra branden startade har inte gått att

fastställa men väktaren, som lämnade huset ca kl 23, noterade inget som tyder på att det börjat brinna igen.

När den första branden var släckt bedömdes det finnas behov av efterbevakning och hur bevakningen skulle ske förmedlades muntligt till väktaren. Att väktaren tillsammans med polisen bestämde att ytterdörren skulle skruvas igen medförde att bevakningen bestod av kontroll i trapphus samt på vinden ovanför branddrabbad lägenhet. Den andra branden upptäcktes först efter att väktaren hade lämnat platsen men även om tiden för efterbevakning hade förlängts hade den andra branden sannolikt upptäckts med en fördröjning eftersom väktaren inte var inne i lägenheten. Det kan heller inte uteslutas att den andra branden hade upptäckts om väktaren hade varit inne i lägenheten för en sista kontroll innan platsen lämnades kl 23.

I de fall polisen spärrar av för att i ett senare skede kunna genomföra en brottsplatsundersökning utförs avspärrningen så att obehöriga inte har tillträde. Behovet av efterbevakning kopplat till brand och polisens brottsplatsundersökning behöver då vägas mot varandra och myndigheterna bör komma överens om hur det ska gå till. I detta fall finns det inget som tyder på att polisen och räddningstjänsten inte skulle vara överens. Dock visste inte räddningstjänsten eller RVL om att väktaren skruvade igen dörren och i princip omöjliggjorde ordentlig okulär kontroll. Det behöver vara tydligt för den som ska sköta efterbevakningen hur det ska gå till och vilken utrustning som krävs. Om tillträdet är ett problem behöver den frågan redas ut innan räddningstjänst och polis lämnar platsen. Om väktare används och är orolig för att bli beskylld för stöld bör även frågan om tillträde diskuteras.

I syfte att underlätta avslut av räddningstjänst och för att förtydliga behov av efterbevakning har flera checklistor/blanketter tagits fram (utredarna har hittat tre olika på Rsyds intranät). Om räddningsvärdet ska sköta efterbevakning finns en blankett som ska signeras och skickas till IB. Denna blankett är dock inte aktuell om bevakningen ska utföras av någon utanför räddningstjänsten.

Utredarna konstaterar att Räddningstjänsten Syd åker på ett stort antal bränder men det är sällsynt att en återantändning leder till stora konsekvenser. Som standard skulle man kunna välja att alltid ha en längre tids bevakning men det finns en risk att alltför strikta riktlinjer genererar ett mer ”fyrkantigt” system (med fasta tider för bevakning) och att det enskilda befälet inte gör egna bedömningar i samma utsträckning. Utredarna bedömer även att det är svårt att ta fram generella riktlinjer och att behovet av efterbevakning skiljer sig markant från fall till fall, bla beroende på vilken konstruktion som den aktuella byggnaden har och omfattningen av branden. Utredarna föreslår istället att Räddningstjänsten Syd tar fram ett tydligare dokument/checklista som kan användas både på skadeplats, hos inre ledning samt vid övning/utbildning, med flera parametrar som tas i beaktning innan beslut om bevakning fattas, se förslag nedan.

Som komplement till fysisk bevakning kan teknisk utrustning i form av brandvarnare/brandlarm vara ett alternativ. Seriekopplade brandvarnare kan användas om den som bevakar inte kan ha kontinuerlig uppsikt över aktuellt område. Mobilt brandlarm kopplat till larmcentral kan även övervägas. Brandvarnare/larm bör inte ersätta fysisk bevakning utan kan ses som ett komplement.

Under intervjuerna diskuterades frågan om objektet är försäkrat men det behöver inte vara klaggjort när beslut om efterbevakning fattas. Frågan om ersättning från försäkringsbolag skiljer sig åt mellan de olika bolagen och det ligger utanför RVLs befogenheter att fatta beslut om ersättning. Eventuella ersättningskrav måste riktas mot ägaren eller nyttjanderättshavaren som i sin tur får vända sig till försäkringsbolaget. Om objektet är försäkrat eller ej bör därför inte vara en faktor när behov av efterbevakning undersöks.

Förslag på vidare arbete/åtgärder

För att minska risken för en andra brand som genererar en ny insats föreslår utredarna att befintliga dokument/checklistor rörande efterbevakning och avslutande av räddningstjänst uppdateras och förtydligas av enheten för Insats och Ledning på Räddningstjänsten syd. Dokumentet/checklistan bör sedan implementeras och övas i organisationen.

Utifrån befintliga dokument och intervjuer föreslår utredarna att dokumentet/checklistan utgår från följande:

Finns behov av bevakning

- Riskkonstruktion
- Är det möjligt att lämpa ut brandskadat material
- Omfattande brand med stor utbredning

Hur ska bevakningen ske

- Vilken släckutrustning krävs
- Vilken skyddsutrustning krävs
- Tid
  - Hur länge, hur ofta
  - Kan platsen lämnas tillfälligt och i så fall hur länge eller behövs kontinuerlig bevakning
- Teknisk utrustning
  - Värmekamera
  - Belysning (om strömlöst)
  - Seriekopplade brandvarnare eller trådlöst brandlarm kopplat till larmcentral

Var ska bevakning ske

- Är det ett stort område med behov av bevakning på flera ställen
- Utrymmen som är svåra att komma åt
- Har den som bevakar tillträde

Vem ska utföra bevakningen

- Vilken kompetens behövs

Utredningen skickas till:

- Räddningstjänsten Syd, distrikt Jägersro för uppföljning
- Räddningstjänsten Syd, enheten för samhällssäkerhet för information
- Räddningstjänsten Syd, insats och ledning för information och eventuella åtgärder
- Räddningstjänsten Syds samtliga insatta befäl
- Fastighetsägaren MKB för information
- RVL för information

Lund 20190926

Dan Persson, Viktor Willhager
Räddningstjänsten Syd

Kvalitetsgranskat av
Anna Andersson Carlin, brandingenjör

Källhänvisning

Händelserapport: 2019001979

Händelserapport: 2019001985

Polisrapport 5000- K507638-19

Intervju med yttre befäl, restvärdesledare, förvaltare, väktare, polis.

Eget platsbesök 2019-04-30 tillsammans med polisens tekniker.

Dan Persson, brandinspektör, har arbetat med brandutredningar och olycksundersökningar sedan 2009, genomgått Räddningsverkets kurs i olycksundersökning, kurs i brandutredning Statens Kriminaltekniska laboratorium samt Kvalificerad olycksutredningsmetodik 7,5 p Karlstad Universitet.

Viktor Willhager, utbildad brandingenjör vid Lunds tekniska högskola (examen 2010), har arbetat med olycksundersökningar sedan 2014, genomgått olycksutredning grundkurs 5 hp, Karlstad universitet